

Talouskatsaus Suhdanteet 16.5.2016

Lähteet: OECD, Conference Board, EK, ETLA, Euroopan komissio, ISM, OMX, Suomen Pankki, Tilastokeskus, Työ- ja elinkeinoministeriö, Tullihallitus, Valtiovarainministeriö ja eQ Varainhoito Oy

● Ennustelaitokset ovat alentaneet jälleen ennusteitaan maailman kasvusta. USA:n ja Euroopan keskuspankit pitivät korot ennallaan.

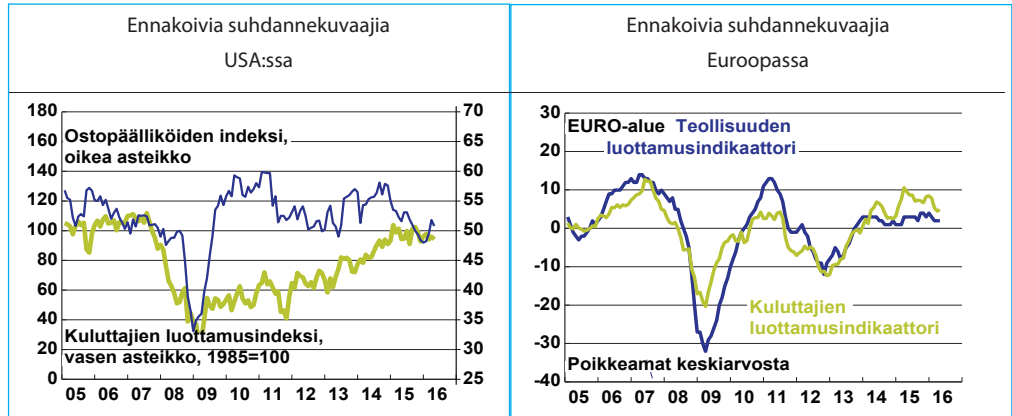
● Öljyn hinta on kohonnut tuntuvasti, vaikka tuottajat eivät ole kyenneet sopimaan tuotannon rajoituksista. Nousun kestävyttä epäillään heikon kysynnän ja voimistuvan tarjonnan vuoksi.

● USA:ssa teollisuutta peilaava ostopäälliköiden indeksi on kuluvan vuoden alussa yllättäen vahvistunut. Teollisuustuotanto ja vienti vähentyvät selvästi, ilman merkkejä käännteestä.

USA:n kuluttajien luottamus on pysynyt vahvalla tasolla. Kokonaistuotantokin kasvaa kohtalaisesti, mutta vauhti on hiipunut edellisistä neljänneksistä.

● EU-maissa kuluttajien luottamus on myös hyvällä tasolla, mutta odotukset ovat laimentuneet. Teollisuudessa luottamus on pysynyt lähes ennallaan vähän heikommalla tasolla. EU:n bkt, teollisuustuotanto ja vienti ovat pysyneet hienoisesti kasvavana.

● Suomen bkt pinnisti viime vuonna vihdoin 0,5 %:n kasvuun. Kuluvan vuoden alkukuukausien kehitys on myös ollut kohtalaista. Kasvu tulee edelleen kotimarkkinoilta. Teollisuudessa vuoden alku on ollut vaisu, vaikka helmikuu oli hiukan tammikuuta parempi. Ulkomaankauppa ei ole elpynyt odotetusti.

IMF ja Euroopan komissio heikensivät jälleen kasvulukujaan kevään ennusteissaan muutamilla %- kymmenyksillä. Tälle vuodelle luvataan maailman bkt:n kasvua runsaat 3 %. Ennusteiden heikennykset johtuvat Aasian pienempien maiden, muiden kehittyvien maiden sekä USA:n vauhdin hiipumisesta vuoden lopulla. Erityisesti on laimentunut kansainvälisen kaupan kasvu. Vuosien 2015-2016 maailmankauppa on ennusteissa jopa bkt:n kasvua heikempi.

USA kasvaa 2 % vauhtia. Viime vuoden loppu ja tämän vuoden alkukvarttaali jäivät edeltäviä neljänneksiä heikommaksi. Kasvun ennustetaan kuitenkin jatkuvan kuluvana vuonna samantasoisena. Työttömyys on pysynyt alhaisena.

EU-maiden odotuksissa kuvastuu myös epävarmuus, vaikka elpyminen näyt-

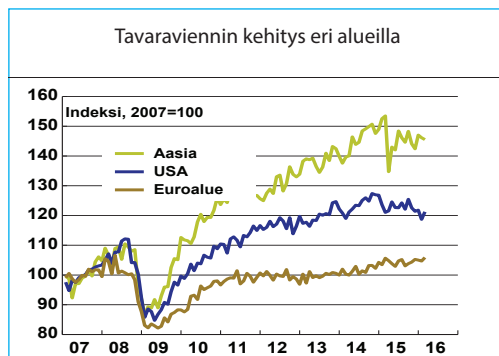
tää jatkuvan vakaana. Kasvuvauhti oli vuoden lopulla samaa 2 % tasoa kuin USA:lla, mutta ennusteet ovat hiukan heikompia. EU-alueen työttömyys on jo alle Suomen 9-10 %:n tason.

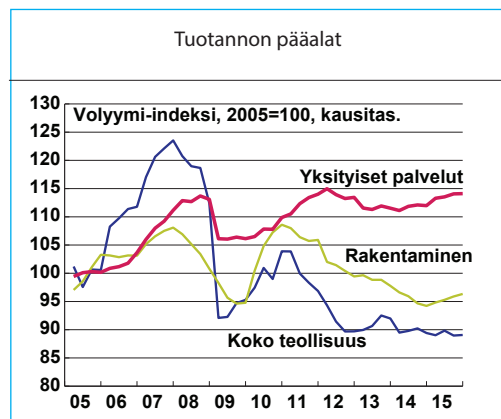
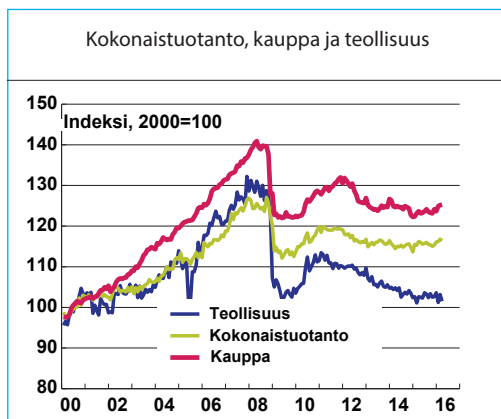
Tavaravienti sinnittelee euroalueella pienessä kasvussa, mutta teollisuustuotanto on keväällä hiukan hiipunut. Tuotanto väheni maaliskuussa 0,8 % helmikuusta, mutta kyse voi olla normaalista vaihtelusta. Edelliseen vuoteen nähden tuotanto on vielä plussalla.

USA:n ja Aasian viennit hiipuvat, kuten kauppa yleensäkin. Eniten supistuu Kiinan tuonti. Palvelut käyvät tavaroita paremmin kaupaksi, mutta viime vuoden loppupuolella sekä USA:n että EU:n kokonaisvienti polki paikallaan.

Venäjän valtion talouden alijäämää nousee 4-5 %:n tasolle vuonna 2016. Bkt väheni alkuvuonna 2-3 % edellisvuodesta ja koko vuodelle Suomen Pankin BOFIT ennustaa -3 % kasvua.

Kiinan kasvu ei ole alkuvuonna enää hiipunut investointien kiihdyttyä. Bkt-ennusteet tälle vuodelle olivat 6-6,5 % tietämällä. Rahapolitiikkaa on löysennetty, mikä on riski kuumentuneilla asunto- ja kiinteistömarkkinoilla. Riskit mainittiin jopa puolueen päälehdessä, mikä kriittisyys on uusi piirre viestinnässä.

Suomen bkt lisääntyi vuonna 2015 0,5 %, kolmen miinusvuoden jälkeen. Kasvu oli nopeinta vuoden alussa, mutta vuoden loppu oli myös kohtalainen. Bkt:n kuukausikuvaajan perusteella kasvu näyttäisi jatkuneen myös kuluvan vuoden puolella.

Vienti on vetänyt huonosti, bkt:n nousu on ollut yksityinen kulutuksen varassa. Heikkoon ostovoima- ja työllisyyskehitykseen nähden bkt:n kasvu on ollut vahvaa. Lainojen lyhennysvapaat lisäsivät käytettävissä olevien varojen määrää ja kotitaloudet ovat käyttäneet myös säästöjään. Vuonna 2015 säästämisaste putosi kuitenkin jo nolllaan, mikä kaventaa kulutusmahdollisuuksia jatkossa.

Työllisyyden odotettua parempi kehitys voi tukea kulutusta kuluvana vuonna. Kotimarkkinat saavat vähitellen avitusta myös investoinneista. Ennusteiden mukaisesta bkt-kasvusta jopa puolet syntyy investoinneista.

Rakentaminen elpyy. Sen arvonlisäys kasvoi tasaisesti viime vuoden alusta, mutta se ehtikin vähentyä sitä ennen vuodesta 2011 lähtien. Palveluissa kasvu lopahti vuoden loppupuolella. Tähän vaikutti peliteollisuuden vauhdittaman viestintäalan sekä rahoitus- ja vakuutusalojen

hitaampi kasvu. Kiinteistöala kasvaa, mutta senkin vauhti hidastui. Kaupan arvonlisäys on sitä vastoin vuoden loppua kohden lisääntynyt ja kasvu näkyy nyt myös liikevaihtotilastoissa.

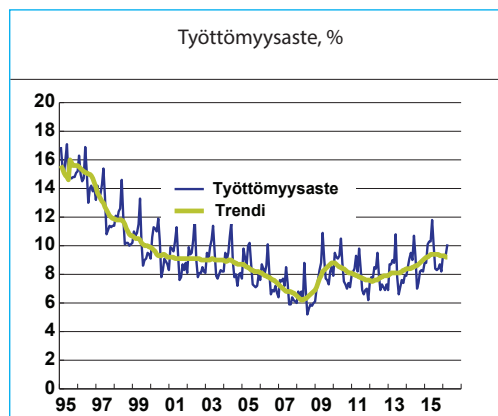
Teollisuustuotanto ei ole elpynyt, mutta toimialoista sahateollisuus on saanut vähän vauhtia rakentamisesta ja metallien valmistus on myös lisääntynyt. Teollisuuden liikevaihto lisääntyi vähän helmikuussa niin kotimarkkinoilla kuin viennissäkin.

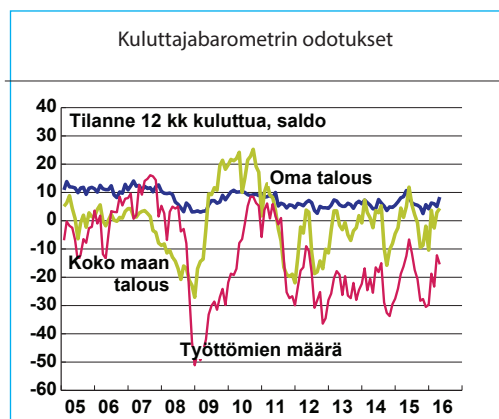
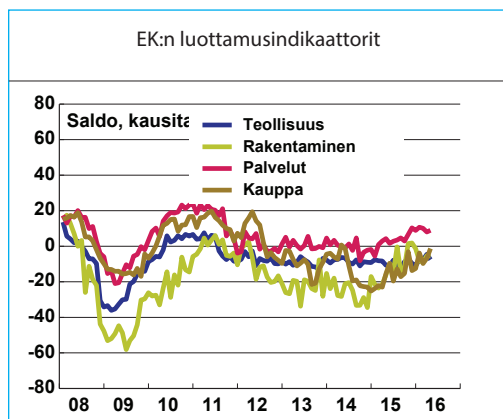
Tavaraviennin kehitys näyttää jopa menneen viime vuoden jälkeen huonompaan suuntaan. Tammi-maaliskuun aikana vienti on vain vähentynyt, eikä nousua näy sen paremmin toimialoillakaan. Maaliskuussa vienti väheni jälleen 10 % edellisvuodesta.

Saksan-vienti kasvaa, mutta senkin kasvu on heikentynyt. Myönteistä ulkomaankaupassa on se, että vaihtosuhte parantunut ja kauppa- ja vaihtotaseen alijäämät ovat hävinneet. Tämä on pitkälti öljyn hinnan ja tuonnin laskun ansiota.

Työttömyyden kasvu on talttunut hiukan kesästä sekä Tilastokeskuksen että TEM:in tilastoissa. Myös työllisyys on hiukan lisääntynyt, mikä antaa uskoa siihen, että tilanne voisi oikeasti olla paranemassa.

Työttömyysaste oli maaliskuussa TK:n tiedustelussa silti edelleen noin 9 prosentin ja työministeriön aineistolla laskettuna runsaan 13 prosentin tasolla.

EK:n suhdannebarometri oli toukokuussa valoisampi, mutta suurta muutosta parempaan ei odoteta.

Teollisuudessa odotukset ovat hiukan luottavaisempia, mutta nykytilannetta kuvataan vain välttäväksi. Tilauskanta on selvästi alle normaalin ja kapasiteettia on paljon käyttämättömänä. Yritykset arvioivat kuitenkin, että heikko kysyntä ei ole enää niin suuri tuotannon kasvun este kuin aiemmin. Toimialoilla odotukset ovat korkeimmalla rakennustuote- ja puuteollisuudessa.

Rakentamisessa näkymät ovat kohentuneet jo tuntuvasti ja suhdannetilannekin on parantunut jo tavanomaiseksi. Tilauskanta on vielä keskimääräistä heikompi. Tuotantokapasiteettia on vähemmän käyttämättömänä kuin edellisten neljännesten aikana. Ala aikoo lisätä henkilöstön määrää.

Palveluissa odotukset ovat parantuneet, mutta suhdannetilanne on pysynyt heikkona. Myynti on lisääntynyt, vaikkakin hiukan odotettua heikommin. Henkilöstön lisäyksiä ei suunnitella. Kaupan alalla suhdannetilanne jatkuu selvästi tavanomaista heikompana. Myynti on pysynyt likimain ennallaan, mutta henkilöstö on vähentynyt ja kannattavuus heikentynyt.

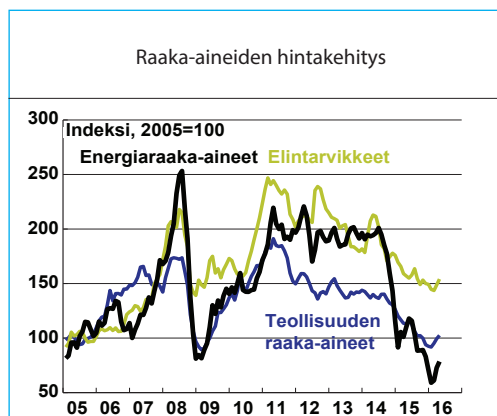
Kuluttajien luottamus pysyi huhtikuussa ennallaan, mutta odotukset ovat vahvistuneet vuodenvaihteesta. Ne eivät heijastele vain reaalitaloutta, vaan vaihtelevat usein erilaisten uhkaavien tilanteiden myötä. Heilahtelut käyvät melko hyvin yksin pörssi-kurssien vaihtelun kanssa.

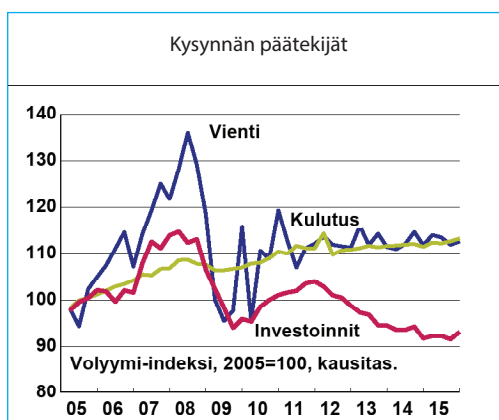
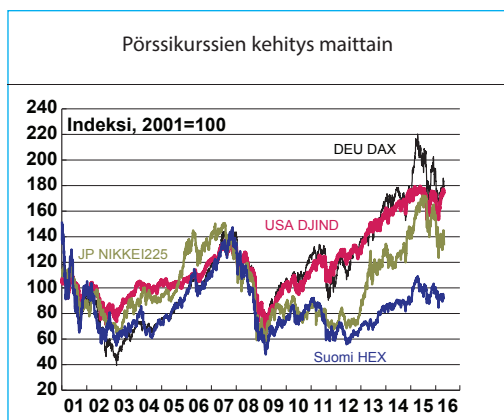
Inflaatio kohosi huhtikuussa vihdoin nollan yläpuolelle. Kuluttajahintojen kokonaisindeksin kohoaminen pysähtyi vuoden 2014 aikana ja vuoden 2016 alusta indeksi näyttää jo kohoavankin. Kuluttajahintojen vuosimuutokset olivat koko viime vuoden nollan alapuolella ja vasta nyt huhtikuussa päästiin selvästi plussalle.

Öljyn hinnan lasku on vaikuttanut

paljon inflaation alenemiseen. Nyt hinta on kuitenkin kohonnut vuoden alun pohjalukemista jo 70 % ja tämä alkaa vastaavasti kohottaa inflaatiota. Euroalueen inflaatio on ollut hiukan Suomea nopeampaa. Hinnat eivät kuitenkaan ole kohonneet toivotulla tavalla, vaikka EKP on pyrkinyt rahapolitiikallakin siihen vaikuttamaan.

Energian hinnan syöksy pysähtyi helmikuussa ja öljyn hinta on nousut 30:n USD:n tasolta jo lähes 50 dollariin barreililta. Muidenkin raaka-aineiden hinnat kohoavat. Hintataso lienee niin alhainen, että heikotkin merkit elpymisestä riittävät kohottamaan hintoja.

Pörssikurssit ovat kohonneet USA:ssa jo uusiin huippuihin. Saksassakin osakkeiden hinnat ovat kuluvan vuoden aikana palautuneet hyvin. Japani on viime vuoden lopussa alkaneen laskun jälkeen edelleen finanssikriisiä korkeammassa lukemissa. Suomen Hex jää kehityksessä selvästi muita heikommaksi, mutta kurssit ovat myös laskeneet vähemmän. Laskua on tullut viime vuoden lopun huipusta noin 6 %.

Liikevoitto on suomalaisilla pörssi-yhtiöillä kuitenkin jäänyt ensimmäisellä neljänneksellä lähes 12 % edellisvuotta heikommaksi. Koko vuodelle eQ Varainhoito ennustaa 14,5 mrd euron nettotulosta, mikä olisi kuitenkin 2 % edellisvuoden nettotulosta korkeampi. Edellisenä vuonna nettotulos parani 6 %.

Suhdannelaitosten ennusteita on julkistettu paljon nyt vuoden alussa. Kuluva vuotta koskevat tuoreimmat ennusteet ovat melko lähellä toisiaan, eivätkä uudemmat julkistukset poikenneet paljon vanhemmistakaan ennusteista. Heikoin bkt:n kasvunuste oli Nordean 0,5 prosenttia. Korkein, 1,2 prosenttia, löytyi VM:n joulukuun ennusteesta. Runsaan puolen prosenttiyksikön erot ovat niin

vähäisiä, että tilastojen korjauksetkin voivat hyvin olla yhtä suuria.

Useimmissa ennusteissa suurin osa kasvusta saadaan investointi ja kulutuskysynnästä. Viennin kasvunusteet ovat nyt melko vaatimattomia, tuoreista ennusteista korkein lukema, 1,7 prosenttia, on Pellervon taloudellisella tutkimuslaitoksella.

Ennustajat arvioivat kilpailukyky-sopimuksen parantavan kasvuedellytyksiä keskipitkällä aikavälillä.

Investointi-päätökset metsäteollisuuden biolaitoksista vaikuttavat sen sijaan jo kuluvankin vuoden kehitykseen. Muuten nousu on edelleen melko heiveröistä.

Keskeiset ennusteluvut				
Ennakkoluvut 2014 Tilastokeskus / Ennusteet, ETLA: Suhdanne 1, maaliskuun 2016				
	Vuosimuutos, %			
	2015*	2016**	2017**	2018**
Bkt, volyymi.....	0,4	0,9	1,2	1,4
Vienti, volyymi.....	0,4	0,8	3,4	3,2
Tuonti, volyymi.....	-1,2	1,8	2,1	2,3
Yksityinen kulutus, volyymi.....	1,3	0,7	0,1	0,5
Yksityiset investoinnit, volyymi....	-1,4	3,8	4,0	2,6
Kuluttajahinnat.....	-0,2	0,3	1,1	1,7
Ansiotasoindeksi.....	1,2	1,1	0,7	1,3
Tasot ja asteet				
Työttömyysaste, %.....	9,4	9,4	9,3	9,2
Työllisyysaste, %	68,1	68,4	68,9	69,5
Vaihtotase, Mrd €.....	0,1	0,7	1,2	2,5
Jul.yhteisöjen jäämä, % BKT:sta	-3,1	-2,7	-2,6	-2,4

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20 • Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Lisätietoja

Ekonomisti Juha Vartia
Puh. 09 4202 2603
etunimi.sukunimi@ek.fi